

ματα τῶν ἀτόμων, εἰτα καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ ἀτομα λέγεσθαι προστίθησιν, ητος ἐστιν ὅτι συγέστηκεν ἔκαστον αὐτῶν ἐξ ἴδιοτήτων, ών τὸ ἀθροισμα οὐδέποτε μὲν εὑρεθείη ἐν τοις παρ' αὐτός· οἷον, διὰ τὸ τὰς ἴδιότητας τοῦ Σωκράτους μὴ εὑρίσκεσθαι ἐν ἑτέρῳ, ἀτομούντος Σωκράτης λέγεται. Αἱ δὲ τοῦ ἀνθρώπου ἴδιότητες, λέγω δὲ τοῦ κοινοῦ τοῦ σημαίνοντος δηλονότι ¹⁵ τὴν κοινὴν φύσιν, εὑρίσκονται ἐν πλείσιν, οἷον τὸ γελαστικόν, διπερ ἐστιν ἴδιότητες τοῦ κοινοῦ ἀνθρώπου, εὑρίσκεται ἐν Σωκράτει καὶ Πλάτωνι, οὐ μέντοι γε ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων εἰσὶν ἀπλῶς ἐν, ἀλλ' ἐν τῷ ἀνθρωποι εἶναι. Ἐντεῦθεν οὖν φαίνεται, ὅτι αἰτία τῆς δικιρετότητος ἐστιν ἡ ἐν πλείσιν κοινωνίᾳ τῶν ἀτομάτων ἴδιοτήτων· κατὰ γάρ τὸ εἶδος ἡ τὴν φύσιν τῆς ἀτομότητος εὑστένι κοινωνεῖ φέρει εἰπεῖν δ Σωκράτης, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναται διαφέρειν διαφοράς διοικητοῦ εἰς πλείσυς φύσεις ὑφεστώσας ἡ καθόλου, ἡ μερικῶς.

Εἴτα θεωρεῖ τὴν τάξιν αὐτῶν κατὰ τὸ περιέχειν καὶ περιέχεσθαι, ¹⁶ καὶ φησιν ὅτι τὰ μὲν εἴδη περιέχονται ὑπὸ τοῦ γένους, τὰ δὲ ἀτομα ὑπὸ τοῦ εἶδους. Ἐπειδὴ γάρ τὸ γένος ὅλον οὐκ ἐστι πρὸς τὸ εἶδος, | περιέχει f. 42^v τὸ εἶδος, καὶ ἐπειδὴ τὸ ἀτομον μέρος τοῦ εἶδους ἐστι, περιέχεται ὑπὸ τοῦ εἶδους· τὸ δὲ εἶδος καὶ δλον ἐστι καὶ μέρος, μέρος μὲν ἄλλου, οἷον τοῦ γένους, οὗ ἐστιν εἶδος· δλον δὲ οὐκ ἄλλου, διότι τὸ εἶδος οὐκ ἐστιν ²⁰ ἀτομον τῇ πρὸς ἐν ἀτομον ἀποβλέψει, ἀλλ' ἐν ἄλλοις μέρεσι, ταυτέστιν ἐν ἄλλοις μερικοῖς ὑπὸ τῷ εἶδει περιέχομένοις. Εἴτα ἐπαναλαμβάνει καὶ ἀποδίδωσιν.

Leçon XI.

Remarques.

26

A N A Γ Ν Ω Σ Ι Σ Ε Ν Ι Ε Κ Α Τ Η.

Σημειώσεις.

¹⁷Ἐν τῷ λόγῳ περὶ τοῦ εἶδους πλεῖστον δὲι σημειοῦσθαι καὶ πλεῖστον ζητεῖν, ἀλλὰ τῆς τῶν εἰσαγομένων στοχαζόμενος διανοίας, ὀλίγα περὶ τὰς σημειώσεις καὶ περὶ τὰς ζητήματα, δύον οἷον τε, διατριψομεν.

30

Πρῶτον τοῖνυν σημειοῦσθαι διειδεύθει τὸ εἶδος. ³⁵Ἐδει γάρ πρὸ τοῦ εἶδους τάξις τὴν διαφοράν, διότι καὶ ἐν τῷ προομίῳ ἀπαριθμούμενος προσέταξε τὴν διαφοράν. Παρὰ δὲ ταῦτα τὸ συνιστῶν πρότερόν ἐστι τοῦ συνισταμένου· ἡ δὲ διαφορὰ συνίστησι τὸ εἶδος· ἀρα, καὶ τὰ λοιπά.

Ἄλλὰ τούναντίον ἀμέσως μετὰ τὸ γένος ἔδει διερίσασθαι περὶ τοῦ

εἰδους· τὸ γὰρ γένος καὶ τὸ εἶδος εἰσὶν ἀναφορικά, καὶ τὸ ἐν τῶν ἀνα-
φορικῶν οὐ δύναται γινώσκεσθαι· ἀνευ τοῦ λοιποῦ, ἐπεὶ τὸ ἐν ὑπαρκτικῶς
τίρτηται· τοῦ ἔτερου.

*Ετι, ἐπειδὴ διαρίσατο περὶ τοῦ γένους, τὸ δὲ γένος αὐτὸ ἀμέσως
οὐ μὲν καὶ κατ' εὐθεῖαν πίπτει εἰς τὰ εἴδη, πλαγίως δὲ εἰς τὰς διαφοράς,
διὰ τοῦτο μετὰ τὸ γένος οἰκειότερον διορίζεται· περὶ τοῦ εἶδους ἢ τῆς
διαφορᾶς.

Οἱ δὲ λόγοι· οἵ πρὸς τὸ ἀγνοείμενον οὐ συμπαραίνουσιν, διότι· ίσως
διὰ Πορφύριος ἐνταῦθα οὐ λαμβάνει· τὴν διαφορὰν καθό ἐστι· μέρος τοῦ
εἶδους, ἀλλὰ ἀπλῶς· ἐν δὲ τῇ ἀπαρχήσει· σύνταξις ἐλαβεν.

Δεύτερον, δεῖ σημειεῖσθαι· ὅτι· τὸ εἶδος τετραχῶς λέγεται· ἐνὶ μὲν
τρόπῳ τὸ σύντομον, ὅπερ ἐπέρχεται· τῇ δὲ λογικῇ καθό ἐστιν ἐν δυνάμει εἰλι-
κρινεῖ· ἑτέρῳ τρόπῳ ἐστὶν εἶδος τὸ κατὰ συμβεβηκός, οἷον τὸ λευκόν, ἢ
ἡ λευκότης, καὶ τοῦτο τὸ εἶδος ἐπεισέρχεται· αὐτῷ τῷ συγκειμένῳ ἐκ τε
τῆς διαλογίας καὶ τοῦ σύντομον εἶδους· τρίτῳ δὲ τρόπῳ εἶδος λέγεται· ἡ
γένεται διάθεσις τῶν μελῶν· τετάρτῳ δὲ τρόπῳ, ὅπερ ἐστὶν ἀναφορικὸν
πρὸς τὸ γένος; | καὶ ἐστιν ἐν τῶν καθόλου κατηγορικῶν, περὶ οὗ καὶ διὰ
λόγος. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐστιν ἐν τῇ διαλογίᾳ, τὸ δὲ δεύτερον ἐν τῷ συ-
γχέτῳ εἶτον ἐν ὑποκειμένῳ, τὸ δὲ τρίτον, τὸ δὲ τέταρτον
ἐν τοῖς ἀτόμοις.

*Ετι, διπόταν λέγη τὸ λευκὸν τοῦ χρώματος εἶδος, δεῖ νοεῖσθαι· τὸ
λευκὸν ἀντὶ τῆς λευκότητος, τουτέστι· τὸ ἐξ ἀφαιρέσεως λευκόν.

*Ετι, δεῖ σημειεῖσθαι· ὅτι· δέδεεται ἀγ τὸν Πορφύριον, ὁριζόμενον τὸ
γένος διὰ τοῦ εἶδους, καὶ διὰ τοῦ γένους αὐθίς τὸ εἶδος, ποιεῖται διάτερον
τούτων γνωριμώτερον ἔχυτον, διείκνυται· σύνταξις· ἐν τῷ τοῦ γένους ὁρισμῷ
τὸ εἶδος ἐπειθετό· ἐστιν ἀρχή τὸ εἶδος γνωριμώτερον τοῦ γένους ὡς ἐκείνου
διηλωτικόν· ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ὁρισμῷ τοῦ εἶδους τέθεικε τὸ γένος ὡς δηλω-
τικόν· ἔταν ἀρχή τὸ εἶδος γνωριμώτερον ἔχυτον. Πρὸς τοῦτο τοῖνυν φασί
τινες οὐδὲν εἶναι· αὐτοπον τὸ αὐτὸν εἶναι· γνωριμώτερον ἔχυτον διαφόρως
μέντος· γε λαμβάνεται· φασι· γάρ τὸ εἶδος γνωριμώτερον εἶναι τοῦ γένους
ὡς ἐν τῷ τοῦ γένους ὁρισμῷ τίθεται· αὐτοπον τὸ γένος ὡς ἐν
τῷ ὁρισμῷ αὐτοῦ τὸ γένος παραλαμβάνεται· Ἀλλὰ τοῦτο οὐ καλῶς λέγεται·
εἰδέναι· γάρ δεῖ, ὅτι· οὐ νοῦς, ποιῶν τὸ καθόλου, αφαίρετη τῇ διαλογίᾳ τοῦ
πράγματος ἀπὸ τῶν ἀτομικῶν ἰδειμάτων, οἷον τοῦτο καὶ τοῦ νῦν, καὶ
ἔλως ἀπὸ τοῦτο κακεῖνον τοῦ μερικοῦ· ἀλλ' οὐπω τοῦτο πρὸς τὸν τοῦ
καθόλου λόγον τὸ πᾶν δύναται· οὐδὲ ἀρκεῖ· δεῖ γάρ αὐτὸν καὶ πρὸς τὰ
τοῦτα ὑποκείμενα ἀναφέρεσθαι· τὸν τῆς γνώσεως ἐστὶν ἀρχή· *Ἐπεὶ τοῖνυν

ὅς νοῦς ἀρχιρεῖ τὸ γένος τούτῳ τῷ τρόπῳ καὶ ἀναφέρει τοῦτο πρὸς τὰ
ἴδια ὑποκείμενα, τὸ γένος ἀρχὴ ἐστι τῆς γνώσεως τῶν ιδίων εἰδῶν· τὸ
δὲ εἶδος, ἐπει τοῦτος οὐκ ἀρχιρεῖται διὰ τῆς πρὸς τὸ γένος ἀναφορᾶς,
οὐκ ἔστιν ἀρχὴ τῆς γνώσεως τοῦ γένους, οὐδὲ σύνδετη λογοποιεῖται τὸ γένος.
Καὶ διὰ τοῦτο, τουτέστι διὰ τόνδε τὸν τρόπον τῆς ἀφαιρέσεως, τὸ γένος
καθ' αὐτὸν ἀναφέρεται πρὸς τὸ εἶδος, τὸ δὲ εἶδος καθ' αὐτὸν οὐκ ἀναφέρεται
πρὸς τὸ γένος, οὐδὲ ἄλλῳ τρόπῳ εἰ μή καθ' οὗτον τὸ γένος πρὸς αὐτὸν
ἀναφέρεται. Διὸ δεῖ λέγειν, τοῦτο ποιεῖ μάλιστα ὁ Πορφύριος διὰ ἄλλην
αἰτίαν, σχηματιστής τοῦ θεάτρου τῶν ἀναφορικῶν πρὸς θάτερον | ἀνα- f. 43
φέρεσθαι· καὶ γωρίζειται μή, ἐνυπακείθαι· γνώσκειθαι· μηδὲ γνώσκεσθαι· 10
ἐκ τῆς ιδίας αὐτοῦ φύσεως, καὶ οὐ διέτας ἐν τῷ ὅρισμῷ τοῦ ἑτέρου κεῖται.

"Ετι, δεῖ σημειοῦσθαι· διὰ γενικώτατον γένος λέγεται τι ἀπλῶς καὶ
τῇ σχέσει· τῇ πρὸς τὰ ὑπ' αὐτὸν πάντα καὶ δια τῆς ἐκείνου συστοιχίας
ἐστι, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐστι τὸ δι γενικώτατον· λέγεται δὲ καὶ διπερ
ἐν ἐκείνοις, πρὸς ἡ παραβάλλεται, εὑρίσκεται· συνωνύμως καὶ κατ' αὐτῶν 15
συνωνύμως κατηγορεῖται. Καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ δέκα εἰσὶ τὰ γενικώτατα,
καὶ τὸ διην οὐκ ἔστι γενικώτατον.

"Επι, ὅπου φησὶν ὁ Πορφύριος, διὰ ἐν ἐκάστῳ γένει εἰσὶ τινα εἰδι-
κώτατα, δυνατὰν ἐντηγαί τινα λέγοντα, διὰ τὸ καθ' ὑπέρθεσιν ἐνι μόνον
ἀρμόττει. Ἀλλὰ φημὶ διὰ ἀληθίες ἔστι τὸ ἐνι μόνον ἀρμόττειν τὸ καθ' ὑπέρ- 20
θεσιν, εἰ αὐτὸν τὸ εἰδικώτατον ἀγοιτο ἀπὸ τοῦ γένους εἰς τὸ εἶδος ἐν
τρόπῳ. Οὕτως οὖν ἐν ἔστιν ἐν ἐκάστῳ τῷ γένει τὸ εἰδικώτατον. Ἀλλ' εἰ
διαφόροις ἀγοιτο τρόποις, δεῖ τοσαῦτα εἶναι τὰ εἰδικώτατα δισις δὴ καὶ
οἱ τρόποι·

"Ετι, δεῖ σημειοῦσθαι ὡς τις ἀναγκαῖτατον ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τῇ λογικῇ, 25
δια αἱ διάφοροις κατηγορίαις ἐν τῇ συστοιχίᾳ τῇ κατηγορικῇ οὐ λαμβάνονται:
ἀπὸ τῶν διαφόρων εἰδῶν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν διαφόρων τῆς νοήσεως λόγων,
ἥτις αἱ διάφοροις φωναῖ τὸ αὐτὸν πρᾶγμα ἐπιφέρουσιν ἢ σημαίνουσιν.
τὴν αὐτὴν γὰρ δινότητα ἢ οὐσίαν ἐπιφέρει τῇ τε οὐσίᾳ καὶ τὸ σῶμα καὶ
τὸ ἔμψυχον σῶμα καὶ τὸ ζῷον καὶ ὁ ἀνθρώπος, ἐφόσον κατηγοροῦνται 30
ταῦτα ἀληθίως κατὰ τοῦ ἀνθρώπου πάντα· ἀλλὰ κατὰ διαφόρους τῆς
νοήσεως λόγους αὐτὴν ἐπιφέρουσιν· καὶ γὰρ ἀφ' ἐνὸς εἰδούς τελείου προ-
τασιν πλείους ἐνέργειας καὶ πλείους ὑπάρχειες τρόποι, οἷον ἀπὸ τοῦ εἰδούς
τοῦ ἀνθρώπου πρότειναι ἐκείνη τῇ ἐνέργεια, οἵτις ἔστι τὸ καθ' αὐτὸν εἶναι,
καὶ εἰνη τῇτις ἔστι τὸ τριγή διαστατόν· ἔτι, ἐκείνη τῇ ἐνέργεια τῇ ἔστι τὸ 35
τοῦ· καὶ πρὸς τούτοις τῇ τοῦ αἰσθάνεσθαι, καὶ ἐπὶ πᾶσι τῇ τοῦ νοεῖν τῇ
λογικεῖσθαι. Καθὼς τοίνυν τῇ ὑπαρξίᾳ τοῦ ἀνθρώπου σημαίνεται διὰ τινας
φωνῆς, τεθειμένης πρὸς τὸ σημαίνειν ἀπὸ τοῦ γοητευοῦ λόγου, τοῦ λαμ-

βανομένου ἐκ ταύτης τῆς ἴδιότητος η̄ ἐκ τούτου τοῦ φαινομένου, ὅπερ
 f. 44 ἔστι: τὸ καθ' αὐτὸ | εἶναι, ἔστι τὸ γενικώτατον γένος διὰ τὸ ταύτην τὴν
 ἐνέργειαν εἶναι πλατυτάτην πάσης ἐνέργειας, εὑρισκομένην ἐν τοῖς καθ' αὐτὸ^ν
 οὖσιν ἀπασιν· καὶ διὰ τοῦτο αὕτη η̄ φωνὴ η̄ οὐσία, η̄ τις σημαίνει τὴν
 τοιαύτην ἐνέργειαν καὶ η̄ τις δηλοῖ τὴν ὑπαρξίαν τὴν τοιαύτην ὑπὸ τοιωδε^ν
 λόγῳ, γένος ἔστι γενικώτατον. Καθόσον δὲ η̄ τοιαύτη οὐσία η̄ ὑπαρξίας
 σημαίνεται διὰ τινος φωνῆς ἐπιτεθείσης ἐκ τοῦ λόγου τοῦ νοεῖν, ὃς ἐκ
 τούτου τοῦ φαινομένου λαμβάνεται, ὅπερ ἔστι τὸ τριχῆ διαστατόν, ἐπει
 τοῦτο τὸ φαινόμενον εὑρίσκεται ἐν πλείσι: διαφέρουσιν εἰδοποιῷ διαφορῇ,
 10 ἔστι γένος καὶ σημαίνεται διὰ τῆς τοῦ σῶματος φωνῆς· καὶ διὰ τοῦτο
 φαμὲν τὸ σῶμα εἶναι γένος· καὶ ἐπει τοῦτο τὸ φαινόμενον οὐχ εὑρίσκεται
 ἐν τοισύτοις, ἐν δοσίς εὑρίσκεται τὸ καθ' αὐτὸ εἶγας, φαμὲν τὸ σῶμα
 εἶναι τι γένος περιεχόμενον ὑπὸ τούτῳ τῷ γένει ὅπερ ἔστιν η̄ οὐσία,
 καὶ ἔστι γένος ὑπάλληλον· καὶ οὗτῳ φαίνεται δυνατὸν εἶναι τάξιν ἐν τῇ
 15 συστοιχίᾳ τῆς κατηγορίας ἀγευ τοῦ τὰς κατηγορίας ἐπιφέρειν διάφορα
 εἴδη. "Ωσπερ οὖν ἔχει ἐπὶ τῶν εἰρημένων γενῶν, οὗτῳ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
 πάντων ἐν τῷ αὐτῷ γένει τῆς οὐσίας ἄχρι τῶν εἰδικωτάτων· καὶ ὥσπερ
 ἐν τῷ γένει τῆς οὐσίας, οὗτῳ καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ κατηγορίᾳ τοῦ συμβεβη-
 κότος ἔστιν δοσον κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον.

20 Ἐτι, δεῖ, σημειοῦσθαι ὡς δταν βουλώμεθα διαβεῖν ἐν τῇ γραμμῇ η̄
 συστοιχίᾳ τῇ κατηγορικῇ, οὐκ ὀφείλομεν λέγειν· τῶν οὐσιῶν η̄ μὲν σω-
 ματική, η̄ δὲ ἀσώματος· οὐδὲ ὀφείλομεν λέγειν· τῶν ζῷων τὸ μὲν λογικόν,
 τὸ δὲ ἀλογον· ἐπειδὴ γάρ τὸ γένος, ἐπιφέρον τὸν τῆς νοήσεως τρόπον,
 ἐν ἔστι διὰ τὸ ἔνα τοῦ νοεῖν τρόπον ἐπιφέρειν, αὕτη δὲ η̄ ἐνότης μᾶλλον
 25 ἐπιφέρεται διὰ τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ η̄ διὰ τοῦ πληθυντικοῦ, διὰ τοῦτο
 μᾶλλον ὀφείλομεν λέγειν· τὸ ζῷον τὸ μὲν λογικόν, τὸ δὲ ἀλογον· η̄· ἄλλο
 λογικόν, καὶ ἔτερον ἀλογον· η̄ τῶν ζῷων. Καὶ διὰ τοῦτο φησιν ὁ Βοτίος,
 ἕτε τὸ ζῷόν ἔστι γένος, οὐ τὰ ζῷα.

Ἐτι, δεῖ σημειοῦσθαι, δτι ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων εἰσὶν ἀτομα
 30 διαβέσεις νοερᾶς, καὶ οὐ δύνανται διαβεῖσθαι εἰς πλείω τοῦ αὐτοῦ εἶδους,
 ἐν τρόπον τὸ γένος διατείται, η̄ τὸ εἶδος. Δύνανται μέντοι διαβεῖσθαι
 διαβέσεις πραγματικῆς, οἷον εἰς χειρας, πόδις καὶ τὰ ὅμοια.

f. 44^τ | Ἐτι, δεῖ σημειοῦσθαι, δτι ὁ Πορφύριος κακῶς δικεῖ τὴν κατηγορίαν
 συντάξασθαι τῆς οὐσίας ἐν τῇ ταύτῃ διαβέσει· ὥφειλε γάρ λέγειν, δτι
 35 η̄ οὐσία, η̄ μὲν ἔστι σωματική, η̄ δὲ ἀσώματος· καὶ τὸ σῶμα τὸ μὲν
 ἀπλοῦν, τὸ δὲ σύνθετον· ἀπλοῦν μέν, οἷον ὁ οὐρανὸς καὶ τὰ στοιχεῖα·
 σύνθετον δέ, οἷον τὰ ἐκ τῶν στοιχείων, δένδρον δηλονότι καὶ λίθον καὶ
 τὰ τοιαῦτα· τὸ δὲ σύνθετον σῶμα, εἰς ἐμψυχον καὶ ἀψυχον. Παρῆκε δὲ
 τὸ σύνθετον καὶ ἀπλοῦν.

*Ετι, τὰ ἀτομά εἰσιν ἀπειρα δύον πρὸς τὴν διαδοχὴν αὐτῶν, οἷον τὰ γένεσιν καὶ τὴν φύσιον, οὐχ δύον πρὸς τὴν αὐτῶν διαμονήν. Κατά τινας μέντοι φύλος ἄφεντος ὁ κόσμος ἐξ αὐτοῦ τοῖς καὶ κατὰ τὴν δόξαν αὐτῶν, οὐκ τὴν λαθεῖν ἀνθρώπου πρώτου καὶ ἔσχατου, εἰ καὶ τοῦτο ψευδές ἐστιν κατὰ τὴν γῆμετέραν πίστιν. Καὶ διότι εἰς ἀνθρώπος ἐφεζῆς καὶ συνεχῶς διαδέχεται ἔτερον καὶ συνεχῶς γεγνάται, διὰ τοῦτο ἔλεγον τὰ ἀτομα τῶν ἀνθρώπων καὶ πάντων τῶν γενεμένων ἀπειρα εἶναι.

*Ετι, τῶν ἀτόμων φησὶ μή δύνασθαι εἶναι ἐπιστήμην ἐπειδὴ γάρ οὐ δύνανται δρᾶνεσθαι, οὐδὲ ἀπέδειξις αὐτῶν ἐστιν οὐδὲ ἐπιστήμην τῇ μὲν γάρ ἐπιστήμην δι' ἀποδείξεως, τῇ δὲ ἀπέδειξις δι' ὁρισμοῦ.¹⁰

*Ετι, τῇ ἐπιστήμῃ ἐστὶ τῶν ἀφθάρτων, κατὰ τὸν Φλόροντος ἐν πρώτῳ τῶν Τοτέρων· τὰ δὲ ἀτομά εἰσι φθάρτα.

*Ετι, φησὶν δὲ Πορφύριος μᾶλλον τὸ γένος εἶναι συναγωγὴν πολλῶν εἰς μίαν φύσιν τὴν εἶδος· τοῦτο δὲ οὐ δικεῖ, διότι ἐκεῖνο ὅπερ πλείω εἰς ἐπίδος συγάγει, ἐστὶ μᾶλλον συναγωγὴν τοῦ ἐλάχιτω συνάγοντος·¹¹ ἀλλὰ τὸ εἶδος πλείω συγάγει, διότι καὶ τὰ ἀτομά εἰσι πλείω τῶν εἰδῶν ἢ συνάγει τὸ γένος, καὶ μᾶλλον συγάγει· συγάγει γάρ εἰς ἐν εἶδος, τὸ δὲ γένος συγάγει· πολλὰ εἰς διάφορα εἶδη καὶ πραγματικῶς διαφέροντα· διθεν τὸ εἶδος μᾶλλον συναγωγὴν ἐστι τοῦ γένους. Ἀλλὰ δὲ Πορφύριος μᾶλλον συναγωγὴν λέγει τὸ γένος, διότι πλειόνων ἐστὶ συναγωγὴν ἀπλῶς¹² τὴν εἶδος· ἐστι γάρ συναγωγὴν καὶ εἰδῶν καὶ ἀτόμων, τὸ δὲ εἶδος, μόνων ἀτόμων.

*Ετι, ὅπόταν λέγῃ τοὺς ἀνθρώπους εἶναι ἕνα ἀνθρώπον, εἰ μὲν νοοῖτο τὸ εἰς καθὸ σημαίνει τὸ μερικόν, ψευδές ἐστιν· εἰ δὲ νοοῖτο τὸ εἰς καθὸ σημαίνει τὸ ἀδιαίρετον καὶ ἀδιάκριτον, ὅπερ ἐστὶν ἀρχὴ τοῦ ἑνός, ἀληθές¹³ ἐστι· λέγεται γάρ τὸ ἐν διχῶς· τὸ τε μερικόν καὶ τὸ ἀδιαίρετον.

| *Ετι, ὅπόταν λέγῃ τὴν διεξίρεσιν τοῦ γένους δεῖ γίνεσθαι εἰς πλείω f. 45 εἶδη, δεῖ ζητεῖν εἰ τὸ γένος δύναται ἐν ἕντει εἶδει σύζεσθαι· τοῦτο δὲ καὶ ἐζητήθη καὶ διευκρινήθη ἐν τῷ τέλει τῶν εἰς τὸ γένος ζητημάτων.

*Ετι, διου φησὶ τὰ ἵσα τῶν ἵσων κατηγορεῖσθαι, δεῖ σημειεῖσθαι, οὐ διτι τὰ ἵσα, τουτέστι τὰ ἀντιστρέψοντα, διπλαῖς εἰσι· τὰ μὲν οὐσιώδη, τὰ δὲ κατὰ συμβιβήκας εἴτουν ἐπουσιώδη· ἐπουσιώδη μέν, ὡς τὸ χρεμετιστικόν, ὡς ἐνταῦθα φτισιν ὁ Πορφύριος, καὶ ὁ ἴππος· τὰ δὲ οὐσιώδη, οἷον τὸ δριστὸν καὶ ὁ ὄρεσμός, τὸ δριστὸν καὶ τὸ οὐσιώδη διαφορά.

*Ετι, δεῖ σημειεῖσθαι ὡς ὅπόταν ὁ δρισμὸς κατηγορήται κατὰ τοῦ οὐριστοῦ, ἐστι κατηγορία κυρίως· τὸ δὲ ἀνάπταται, ἐστιν οὐ κυρίως. Τοῦτο δὲ δῆλον ἐντεῦθεν· πᾶσα γάρ κατηγορία κυρίως γενομένη ἔγεκεν δηλο-

4 λαβεῖν corrigé de δοῦναι A, δοῦναι BC
καὶ B, gratté dans C

8 ἐπιστήμην εἶναι B 18 εἰς:
22 μόνον B 26 ἀδιάκριτον C 32 χρεμετιστικόν A

ποιήσεως γίνεται τοῦ ὑποκειμένου· ἀλλ' ὁ δρισμὸς ἔχει τὸν λόγον τῆς τοῦ ὑποκειμένου δηλοποιήσεως· ἄρα, καὶ τὰ λοιπά. Καὶ πάλιν· τὸ κατηγορούμενον δεῖ δηλοποιεῖν τὸ ὑποκειμένον κατὰ τρόπον τοῦ ἔχοντος σχέσιν τῆς τιμέντην τοῦ ὑποκειμένου· ἀλλὰ τὸ δριστὸν οὐ σημαίνεται τρόπῳ τοῦ ἔχοντος σχέσιν πρὸς τὸ ὑποκειμένον, ἀλλὰ σημαίνεται τῷ τρόπῳ τοῦ ἐν ἔχυτῷ σητὸς καὶ τῆς οὐσίας οὐκ ἄρα ἐστὶ κυρίως κατηγορία ἀπὸ τοῦ ὅρου τοῦ πρὸς τὸν ὄρομόν, ὡς ἐταν λέγω· τὸ ζῷον λογικὸν θνητόν ἐστιν ἀνθρωπος.

Ἄλλὰ καὶ πάντα τὰ ἐξ ἀφαιρέσεως συμβεβηκότα κατηγορίᾳ κυρίᾳ
10 κατὰ τῶν ἴδιων ὑποκειμένων κατηγορεῖσθαι οὐ δύνανται, διότι εἰ καὶ πραγματικῶς εἰσὶν ἐν τοῖς ὑποκειμένοις τῷ λόγῳ φῶ συμβεβηκότα εἰσὶν,
ἀλλὰ διότι οὐ σημαίνουσι κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον, τοῦ ἔχοντος δηλονότι
σχέσιν πρὸς τὸ ὑποκειμένον, ἀλλὰ κατὰ τὸν τρόπον τοῦ καθ' αὑτὸν σητὸς,
οὐσιώδη φασερ εἰσὶν, εἰ καὶ μὴ οὐσίας, ὡς φησι καὶ ὁ Γραμματικὸς δ
15 Φιλόσοφος.

Leçon XII.

Questions diverses.

A N A G NΩΣΙΣ ΔΩΔΕΚΑΤΗ.

Zητήματα.

20 Ζητεῖται· εἰ τὸ ἄτομον κατηγορεῖται καθ' ἐνὶς μόνου. Καὶ δοκεῖ μή,
διότι τὸ τις ἀνθρωπός ἐστιν ἄτομον καὶ κατηγορεῖται κατὰ πλειόνων,
οἷον ὁ Σωκράτης τις ἀνθρωπος, ὁ Πλάτων τις ἀνθρωπος.

Ἐτι, αὖτη ἡ πρότασίς ἐστιν ἀλγθήσεται· ὁ Σωκράτης ἐστὶν ἄτομον, δ
Πλάτων ἐστὶν ἄτομον, καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων ὅμοίως· τὸ ἄτομον ἄρα κατὰ
25 πλειόνων λέγεται.

Ἐτι, κατὰ τὸν Φιλόσοφον, ἀπὸ τῆς πρώτης οὐσίας οὐδεμία ἐστὶ^{f. 45}
κατηγορία· τὸ ἄτομόν ἐστι πρώτη οὐσία· | ἄρα, καὶ τὰ λοιπά.

Ἄλλ' εἰς τούναντίον ἐστὶν ὁ Πορφύρος, λέγων τὸ ἄτομον κατηγορεῖσθαι καθ' ἐνός.

20 Πρὸς τοῦτο δεῖ λέγειν, διτι τὸ ἄτομον διχῶς δύναται θεωρεῖσθαι· ἡ
ώς διευτέρη ἐπίνοια, ἡ ὡς τὸ πρᾶγμα τὸ ὑποκειμένον τῇ ἐπινοίᾳ. Καὶ
εἰ λαμβάνοιτο ὡς τὸ πρᾶγμα, δύναται παραβάλλεσθαι πρὸς δύο· ἡ πρὸς
τὰ ἴδια συμβεβηκότα, ἡ πρὸς ἐκεῖνο ὅπερ ἐστὶ ταῦτα ὅμοια οὐσιώδεις.
Εἰ μὲν οὖν παραβάλλοιτο πρὸς τὰ ἴδια συμβεβηκότα, τότε δύναται κατηγορεῖσθαι κατ' αὐτῶν κατηγορίᾳ πλαγίᾳ καὶ οὐ κατ' εὐθείαν, καὶ οὗτοι
35 δύναται κατηγορεῖσθαι κατὰ πλειόνων διὰ τὸ τῆς αὐτῆς οὐσίας πλείω

εἶγαι δύνασθαι συμβέβηκότα καὶ καθ' ἐκάστου τοιτῶν: τῶν συμβέβηκότων δύνασθαι κατηγορεῖσθαι: τὸ ἀτομον, ὃς ὅταν λέγωμεν· τὸ λευκόν ἔστι Σωκράτης, δι μουσικός ἔστι: Σωκράτης. Εἰ δὲ παραβάλλοιτο πρὸς ἐκεῖνο διπερ ταῦταν ἔστιν αὐτῷ σὺντονός, σύντονος κατηγορεῖται καθ' ἐνδεικόντων, διτι καθ' ἔχοντος· οὐδὲ γάρ ἔχει ἀλλὰ ὑποκάτω ἔστιν, καθ' ὃν κατηγορήθησεται. Εἰ δὲ λαμβάνοιτο ἄκτι τῆς ἐπίνοιας τοῦ ἀτόμου, τότε δύναται κατηγορεῖσθαι κατὰ πλειόνων, καὶ τοῦτο διχῶς· ἢ κατηγορίᾳ παραγόμενῳ, ἢ κατηγορίᾳ συνωνύμῳ. Μόναττον γάρ κατηγορεῖσθαι κατὰ πλειόνων ὑποκειμένων παραγόμενῳ διὰ τὸ τὸν ἐπίνοιαν τοῦ ἀτόμου ἀποδίδοσθαι τιγι πράγματα: σεσημειωμένῳ φέντε ὑποκειμένῳ· πολλὰ δέ εἰσι πράγματα ἀδιαίρετα σεσημειωγένα, οἷον Σωκράτης, Πλάτων καὶ οἱ λοιποὶ ἀτομοι. Τὸ ἀτομον ἀριτούτῳ τῷ τρόπῳ δύναται κατηγορεῖσθαι κατὰ πλειόνων, λεγόντων ἥματος οὐ Σωκράτης ἔστιν ἀτομον, δι Πλάτων ἔστιν ἀτομον, ὕστερος δὲ καὶ ἔστι τῶν ἀλλων. Ἡ δύναται συνωνύμως κατηγορεῖσθαι κατὰ πλειόνων, ἀπέταξαν κατὰ τοῦ ἀτόμου φέντε εἰδικοῖς τινος προστιθεμένοις 16 ἢ ἀποδιδομένοις τῷ Σωκράτει, ὕστερος καὶ κατὰ τῆς ἐπιγοΐας τοῦ ἀτόμου εἰδικῶς ἀπειδιδομένης τῷ Πλάτωνι, ὕστερος δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων, κατηγορώμεν τῷ τὸν ἐπίνοιαν τοῦ ἀτόμου, λέγοντες διτι τοῦτο τὸ ἀτομόν ἔστιν ἀτομον ἀριθμον ἔστιν εἴδος λέγεταις ἀριθμον ἢ πλαγώμενον· καὶ ἔπου ἐλέγετο, διτι τὸ τὶς ἀγθρωπος κατηγορεῖται κατὰ πλειόνων, λέγω 25 διτι οὐδ κατηγορεῖται κατὰ πλειόνων καθ' ἔνα κοινὸν λόγον, καὶ περὶ τούτου σαφέστερον ἐν τοῖς βασικοῖς δημοσίεσται.

Πρὸς δὲ τοὺς λόγους, | πρὸς μὲν τὸν πρώτον φημί, διτι ἐτὶς ἀγθρωπός f. 46 ἔστιν ἀτομον ἀριθμον καὶ πλαγώμενον, καὶ τοῦτο τὸ ἀτομόν ἔστιν ἐν ἀριθμῷ καὶ σεσημειωμένον πραγματικόν· δισον μέντοι γε πρὸς ἥματος, ἔστιν ἀριθμον καὶ ἔστι τοῦτο, καὶ διὰ τοῦτο λέγεταις ἀριθμον ἢ πλαγώμενον· καὶ διπού ἐλέγετο, διτι τὸ τὶς ἀγθρωπος κατηγορεῖται κατὰ πλειόνων, λέγω 25 διτι οὐδ κατηγορεῖται κατὰ πλειόνων καθ' ἔνα κοινὸν λόγον, καὶ περὶ τούτου σαφέστερον ἐν τοῖς βασικοῖς δημοσίεσται.

Πρὸς τὸν δεύτερον λέγω διτι οὗτος ὁ λόγος προχωρεῖ καλῶς, διότι καλῶς δείχνυσιν ὅπως ἢ ἐπίνοια τοῦ ἀτόμου κατηγορεῖταις κατὰ πλειόνων, καὶ τοῦτο παραγόμενος, διηλογότις κατὰ πλειόνων ἀγτικειμένων εἰδῶν. 30

Πρὸς τὸν τρίτον ὁ Φλόσσοφος λέγεις ἀπὸ τῆς πρώτης σύστασις μηδεμίαν κατηγορίαν γίνεσθαις κατὰ τινος, ὡς τοῦ ἀγωτέρου διηλογότις κατὰ τοῦ ὑποκάτω· γίνεταις μέντοι ἀπὸ τῆς πρώτης σύστασις κατηγορία τις, ὥσπερ τοῦ αὐτοῦ καθ' ἔχοντος, καὶ οὗτω νοεῖ ὁ Πορφύριος.

Ζητεῖταις εἰ τὸ ἀτομον προστιθησί τις πραγματικὸν τῷ εἰδεις.. 35

Πρὸς τοῦτο τὸ ἔκτημα ἀγενού ἐπιχειρημάτων λέγω διὰ συντομίαν, διτι τὸ ἀτομον τῆς οὖστας προστιθησί τις πραγματικὸν τῷ εἰδεις, διότι τὸ εἰδος καθ' αὐτὸν ἔντευθεν· εἰ γάρ τὸ ἀτομον τῆς

2 δέντραται C 24 καὶ ἔστι τοῦτο οὐ B, biffé dans C

οὐσίας οὐδὲν προσετίθει πραγματικὸν τῇ φύσει τοῦ εἶδους, τότε τὰ ἀτομά
ἐν τῇ φύσει τοῦ εἶδους μὴ διαφέροντα ἔδει καὶ αὐτὰ ἀδιάφορα εἶναι,
καὶ τότε, οὐκ ἀν τὴν ἐν τοῖς ἀτόμοις πραγματική τις διαφορά· τοῦτο δέ
ἔστι: ψεῦδος· ὥστε καὶ τὸ ἡγούμενον ψεῦδος ἔστιν. Δεῖ τοίνυν τὰ ἀτομά
προστιθέναι: τι τῇ εἰδοτικῇ φύσει πραγματικόν, ω̄ τὰ ἀτομά διαφέρουσιν,
οὐτω̄ δὲ οὐκ ἔστι περὶ τοῦ γένους καὶ τοῦ εἶδους, διότι τὸ γένος καὶ τὸ
εἶδος διαφέρουσι τοῖς ἑαυτῶν εἰδοκοῖς λόγοις διαφόρως ἔχουσιν. Ή γάρ
φύσις τοῦ γένους οὐκ ἔστι μία ἐν διαφόροις εἶδεσιν, μᾶλλον μὲν οὖν
ἐταῖς διάφορος ἐν διαφόροις εἶδεσιν· δμοῖς καὶ τὰ διάφορα εἶδη δύνανται:
διαφέρειν ἐν ἑαυτοῖς διαφόροις λόγοις εἰδικοῖς εἴτουν εἶδεσιν· οὕτω δὲ
οὐκ ἔχει ἐπὶ τῶν ἀτόμων, ἀλλὰ δεῖ νοεῖν ὅτι τοῦθ' ὅπερ προστιθῆσι τῷ
εἶδει τὸ ἀτομόν οὐκ ἔστι τι ἀντίκον πρὸς τὸ εἶδος, μᾶλλον μὲν οὖν ἔστι:
f. 46 τ.: συμβεβηκέται, καὶ διὰ τοῦτο δεῖ | σημειοῦσθαι, δτ: τὰ ἀτομά οὐ μόνον
εἰσὶν οὐσίαι διαφέρουσαι: ἐν τῷ συμβεβηκότι, ἀλλὰ καὶ εἰσὶν ἀπλῶς δια-
φέρουσαι οὐσίαι, διότι ἐκ τῆς φύσεως ἔστι τοῦ τοιούτου συμβεβηκότος
ὅπερ προστιθῆσι τῷ εἶδει τὸ ἀτομόν, ὥστε τὰ διαφέροντα τῷ τοιούτῳ
συμβεβηκότι εἶναι οὐσίας διαφερούσας, οὕτως ὥστε τὸν Σωκράτην καὶ
Πλάτωνα εἶναι οὐσίας διαφόρους. Οὐθὲν ἀλλοῦ ἔστι τὸ ἀτομά τῆς οὐσίας
εἶναι διαφέροντα τῷ συμβεβηκότι, καὶ εἰναὶ οὐσίας διαφερούσας.
20 Ζητεῖται: εἴ τὸ συμβεβηκότος τοῦτο τῷ τοῦ ἀτόμου λόγῳ ἐγκλείεται.
Λέγω τοίνυν καὶ πρὸς τοῦτο τὸ ζήτημα ἕνευ τῶν εἰς τούναγτίσιν ἐπιχει-
ρημάτων, δτ: τὸ ἀτομόν τῆς οὐσίας, εἴ καὶ ἔστιν ἀτομού διά τινος συμ-
βεβηκότος, δμως τὸ συμβεβηκότι ὅπερ τῷ εἶδει προστιθῆσιν οὐκ ἐγκλείει:
τῷ ἑαυτοῦ σημαῖνομένῳ, καὶ τοῦτο δῆλον ἐντεῦθεν. Προτίθημι πρῶτον,
25 δτ: δ λόγος ὁ σημαντικὸς παντὸς δρου λαμβάνεται: ἀπὸ τοῦ ἰδίου τρόπου
τῆς ὑπάρξεως τοῦ πράγματος τοῦ σημαῖνομένου δι' ἐκείνου τοῦ δρου, ὥσπερ
ὁ σημαντικὸς λόγος τοῦ ἀνθρώπου λαμβάνεται: ἐκ τοῦ λογίζεσθαι ή νοεῖν,
ὅπερ ἔστιν ἵδιον τοῦ ἀνθρώπου καὶ τρόπος τῆς ἰδίας αὐτοῦ ὑπάρξεως.
ὑπαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων. Τούτου ὑποτεθέντος, ἐπιχειρῶ οὕτως.
30 Καὶ περ ἔχει: ἐπὶ τῶν κοινῶν δρῶν, δτ: δ σημαντικὸς η̄ νοητικὸς αὐτῶν
λόγος λαμβάνεται: ἐκ τοῦ ἰδίου τρόπου τοῦ πράγματος σημαῖνομένου
δι' ἐκείνου τοῦ δρου, καὶ οὗτος δ τρόπος τῆς ὑπάρξεως οὐκ ἔστι μέρος
τοῦ σημαῖνομένου, οἷον δ λόγος τοῦ ζῷου λαμβάνεται: ἐκ τοῦ αἰσθάνεσθαι
καὶ αἰνεῖσθαι, δμως τὸ αἰσθάνεσθαι καὶ αἰνεῖσθαι οὐ σημαῖνεται: διὰ τοῦ
τοῦ ζῷου, οὕτως ἔχειν δεῖ καὶ περ τῶν ἀτόμων, δτ: δ σημαντικὸς τοῦ ἀτόμου
λόγος λαμβάνεται: ἐκ τοῦ ἰδίου τρόπου τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀτόμου. Ομως
δ τρόπος ἐκείνος οὐκ ὄφειλε: εἰσέρχεσθαι: εἰς τὸ ἵδιον σημαῖνομένον, του-
τέστι: τὸν τοῦ ἀτόμου λόγον· δ γάρ ἵδιος τρόπος τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀτόμου
ἐστιν ἐκείνος δι' οὗ διακρίνεται παντὸς ἀλλου· τοῦτο δέ ἔστιν η̄ ἀρχὴ η̄
40 ἀτομίζουσα. Η̄ ἀρχὴ ἀρα η̄ ἀτομίζουσα ἔστιν ἵδιος τρόπος τῆς ὑπάρξεως

τοῦ ἀτόμου, | καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἀρχὴ γίνεται συσταθεῖσα οὐκ εἰσέρχεται εἰς τὸ f. 47 σηματιγόμενον τοῦ ἀτόμου.

Ζητεῖται τί ἐστιν ἐκεῖνο τὸ πραγματικὸν διπερ προστίθεται ὑπὲ τοῦ ἀτόμου τῷ εἶδει, εἴτουν τί ἐστιν ἐκεῖνο δι' οὗ τὸ ἀτομόν ἐστιν ἀτομον. Καὶ δείκνυται πρῶτον, διτὶ τὸ ἀτομόν ἐστιν διὰ τῆς ὄλης· δι' ἐκεῖνο γάρ εἰστι τὸ ἀτομον ἀτομον, δι' διπερ ἐν ἐστιν ἀριθμῷ· ἀλλὰ διὰ τὴν ὄλην τὸ ἀτομον ἐν ἐστιν ἀριθμῷ· ἀρχή καὶ τὰς ἔτερας. Ἡ μεῖζων φανερά, διτὶ τὸ ἐν ἀριθμῷ ἐστι τὸ ἀτομον. Ἡ ἀλλαττων ἐκ τοῦ Φιλοσόφου λαμβάνεται ἐν πέμπτῳ τῶν Μετὰ τὰ φυσικά, ἐπειδύλεται ἐκεῖνα ἐν ἀριθμῷ εἶναι, διηγήσηται μία καὶ ἡ ἄλλη, τῷ ἀριθμῷ.¹⁰

Ἐπειδή δείκνυται, τὰς ἀτομάς ἐστι δι' εἶδους τὸ ἀτομον· δι' οὗ γάρ ἔχει τὸ εἶγαι, δι' αὐτοῦ ἔχει καὶ τὸ διακεκρισθαι πάντας ἄλλους. ἔκαστον δὲ ἔχει τὸ εἶγαι, διὰ τοῦτο οὖσας ὕποτεθεῖσαι εἶδους· δι' αὐτοῦ ἀρχα τοῦ εἶδους ἔχει καὶ τὸ διακεκρισθαι· ἀλλὰ τὸ δι' οὗ τὶ ἐστιν ἀπὸ τῶν ἄλλων πάντων διακεκριμένον ἐστὶν ἐν ἑκατῷ ἀστικέστον· τοιούτου δέ ἐστι τὸ ἀτομον τῇ γρούν καθ' αὐτὸς ἀστικέστον καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἄλλων διακεκριμένον δι' εἶδους. οὗτοι καὶ τὸ συμπέρασμα.

Πρὸς τοῦτο τὸ ζήτημα διαφοροί διόξαι γεγόνασιν. Τινὲς μὲν γάρ εἰπον, διτὶ τὸ ἀτομον τῆς οὐσίας ἐστιν ἀτομον διὰ τὴν ὄλην, ἡ διὰ τῆς ὄλης, προαγθέντες τῷ προεκτεθειμένῳ λόγῳ, καὶ αὕτη τὶ διόξα γέγονε τοῦ θωματοῦ οὐδὲ Ἀκίνο. Τοῦτο μέντοι οὐκ ἔρρωται, διότι εἰ τὸ ἀτομον τῆς οὐσίας τὴν ἀτομον δι' ὄλης, ἡ ὄλη ἐκεῖνη ἡ τὴν ἀντίκουσα τῷ εἶδει ἐστὶν, ἡ τὴν σεσημειωμένη τῇ γρούν καὶ ἀτομική. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἀδύνατον, διότι ἐκείνη δύναται πολλαπλασιάζεσθαι εἰς πλείων προκείμενα τοῦ αὐτοῦ εἶδους. Εἰ δὲ τὸ δεύτερον, τὸ δι' οὗ ἡ ὄλη ἐστι σεσημειωμένη καὶ ὥρισμένη δεῖ εἶγαι μᾶλλον αἰτίαν τῆς ἀτομότητος ἡ τὴν ὄλην.

Ἐτέρα γέγονε διόξα τῶν παλαιώτερων, διτὶ τὸ εἶδός ἐστιν ἀρχὴ τῆς ἀτομότητος, οἵτινες προϊγμήσαν τῷ προεκτεθειμένῳ λόγῳ. Ἄλλον οὐδὲ αὕτη ἡ διόξα ἀληθήτης ἐστι, διότι πᾶσα διαφορά, δι' εἶδους οὖσα, ἐστι διαφορά εἰδεική, ὡς φαίνεται ἐν τῷ ἔκτῳ τῶν Μετὰ τὰ φυσικά. Εἰ τοίνυν εἰ τοῖς ἀτόμοις τὸ εἶδος | ἀρχή, ἐστιν ἀτομίζουσα, εἶπετο ἀν τὸ ἀτομον f. 47 διαφέρειν ἄλλου ἀτόμου, διπερ ἐστι τοῦ αὐτοῦ εἶδους, τῷ εἶδει, διπερ ἐστιν ἀτοπον.

Ἄλλον ἐρεῖ τις ίσως πρὸς τοῦτο, διτὶ ἀληθές μέν ἐστι τὸ τὰ ἀτομα διαφέρειν εἶδει, εἰ διαφέροιεν ἄλληλων καὶ ἀτομίζοντο τῷ εἶδει, τουτέστι τῇ μορφῇ τῇ εἰδειτικῇ· εἰ δὲ τῷ εἶδει τῷ ἀτομικῷ, οὐχ ἐπεταί. Ἄλλὰ δεῖ λέγειν, διτὶ εἰ τοῖς μορφαῖς οὐκ ἐστιν βαθμὸς οὖσας ὕποτεθεῖσα· ἡ γάρ αὐτῇ ἐστι μορφὴ ἡ ἀντίκουσα πρὸς τὸ εἶδός καὶ πρὸς τὸ ἀτομον, διαφέρουσα μόνον κατὰ συμβεβηκός.

"Ετερος είπον διὰ μὲν τῆς μορφῆς ἀπολελυμένως μὴ εἶναι τι ἄτομον, ἀλλὰ διὰ τῆς μορφῆς, ώς ἔστιν ὅρος τῆς ποιητικῆς ἐνεργείας· σύτῳ γάρ ἔστι καὶ ἡ ἀρχή τοῦ ποιεῖν μία τῷ ἀριθμῷ καὶ τόδε τι. Ἀλλ' ἐντεῦθεν ἐπεταί τὸ ἄτομον εἶναι ἄτομον κατὰ συμβεβηκός, καὶ συμβεβηκός ἀναφορικόν, καὶ ἔτι δν ἀναφορικόν εἶναι τὸ ἄτομον· ταῦτα δὲ ἀδύνατα· τὸ γάρ ἄτομον τῆς οὐσίας ἔστιν δν ἀπολελυμένον καὶ ἄτομον καθ' αὐτό, σὺ κατὰ συμβεβηκός.

Διὰ τοῦτο ἀλλως φημί περὶ τούτου ζητήματος, ὅτι τὸ ἄτομον τῆς οὐσίας ἔστιν ἄτομον τῇ ἀδιαιρέτῳ καὶ σεσημειωμένῃ ποσότητι· διὸν ἡ αἰτία δι' ᾧ τί ἔστιν ἐν ἀριθμῷ ὑπάρχει τὸ τοιαύτην ἔχειν ποσότητα, τὰς οὖ δύναται ἐν ἑτέρῳ εὑρίσκεσθαι, καὶ τοῦτο δείχνυμε οὕτως. Ὅποτιθημί πρῶτον δύο τιγκά· πρῶτον, ὅτι τὰ ἄτομα εἰσὶ μέρη τινός, τουτέστι τοῦ εἶδους, τὸν αὐτὸν λόγον ἔχοντος, ὥσπερ δύο ξύλα εἰσὶν ὑπὸ τὸ ξύλον, καὶ δύο ἀνθρώποι ὑπὸ τὸν ἀνθρώπον· δεύτερον, ὅτι τὸ δι' οὓς τινος ἡ οὐσία διαιρετή ἔστιν εἰς μέρη τοῦ αὐτοῦ λόγου ἡ ποσότης ἔστιν, καὶ τοῦτο δηλον ἐκ τοῦ ὄρισμοῦ τῆς ποσότητος ἐν πέμπτῳ τῶν Μετὰ τὰ φυσικά, διότου φησὶν διὸ λόσιοφος ποσὸν εἶναι τὸ διαιρετον εἰς μέρη ἐνυπάρχοντα, ὃν ἐκάστον τόδε τί ἔστιν, καὶ οὕτως ἡ ποσότης ἔστι τό, φ τί ἔστι διαιρετὸν εἰς μέρη τοῦ αὐτοῦ οὗτα λόγου. Τούτων ὑποτεθέντων, φημί· δι' οὓς τί ἔστιν διαιρετή μέρη τοῦ αὐτοῦ λόγου, διὰ τοῦτου ἐκάστον αὐτῶν καθ' αὐτὸς λαμβανόμενόν ἔστιν ἐν ἑαυτῷ ἀδιαιρετον· ἀλλὰ τὰ ἄτομα διηρημένα εἰσὶν εἰς μέρη τοῦ αὐτοῦ λόγου διὰ ποσότητος· ταῦτα ἀρχαὶ εἰσὶν ἐν ἑαυτοῖς ἀδιαιρετα καὶ ἐν ἀριθμῷ τῇ ποσότητι. Ἡ μεῖζων δείχνυται οὕτως, διότι τὸ διαιρετον εἶναι οὐδὲν πραγματικὸν προστίθησι· τῷ εἶναι διῃρημένον, ἀλλὰ μόνον στέρησιν, ὥσπερ τὸ ἐν, διηλονότι τὸν ἀδιαιρετότητα, διότι τὸ ἐν λέγειν ῥιζύλεται διὰ ἀδιαιρετον, καὶ διὰ τοῦτο δι' οὓς τι ἔχει τὸ εἶναι διῃρημένον, ἔχει καὶ τὸ εἶναι ἀδιαιρητον. Ἡ ἐλάττων δείχνυται οὕτως· τὰ μέρη τῆς οὐσίας εἰσὶ διαιρετὰ τῇ ποσότητι, μᾶλλον δὲ διῃρημένα, ώς φαίνεται· τῷ ὅρισμῷ τῆς ποσότητος· ταῦτα δὲ τὰ μέρη τῆς οὐσίας εἰσὶ τὰ ἄτομα· τὰ ἀρχαὶ ἄτομα τῆς οὐσίας εἰσὶ καθ' αὐτὰ διῃρημένα, καὶ ἀπ' ἀλλων διαικεκριμένα τῇ ποσότητι.

Πρὸς τὸν πρῶτον τοῖνυν λόγον φημί, ὅτι διὸ λόσιοφος νοεῖ τὸν ὕλην τὸν σεσημειωμένην καὶ ἀφωρισμένην· γη δὲ ὕλη σεσημειωται καὶ ὥρισται διὰ τῆς ποσότητος.

Πρὸς τὸν δεύτερον. Ὁπόταν λέγει, ὅτι τὸ παρέχον τινί τὸ εἶναι παρέχει καὶ τὸ διαικεκρισθαι, λέγω ὅτι, ώς διδωσι τὸ εἶναι, σύτῳ διδωσι καὶ τὸ διαικεκρισθαι. Ὁπόταν δὲ λέγει, ὅτι τὸ εἶδος διδωσι τὸ

εἰναί τιγι, λέγω δὲ τὸ εἶδος δέδωσι τὸ εἶναι οὐσιώδης, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Σωκράτης τῷ ἔχυτοῦ εἶδει οὐσιώδης ἐστι: διηγημένος ἀπὸ παντὸς ἄλλου. Ἄλλα τῷ ἀριθμῷ διακέχειται πάντων τῶν ἄλλων, τῇ γενεᾷ φυσικῶς, οὐ διὰ τοῦ οὐσιώδους εἶδους, διότι ἡ τοιαύτη διαφορὴ η̄ η̄ διάκρισις ἐστιν οὐσιώδης, ἀλλὰ διὰ τινας συμβεβηκότος εἶδους. "Οὐδεν δεῖ διαρεῖν εἰς τὸ εἶδος τὸ οὐσιώδες καὶ τὸ ἐπουσιώδες, οὐδὲ εἰς τὸ εἶναι τὸ οὐσιώδες καὶ ἐπουσιώδες.

Ζητεῖται εἰς τὸ διὸ ἔτινεν ἕνδεικόν λόγου πρός τε τὴν οὐσίαν καὶ πρὸς τὸ συμβεβηκότος. Καὶ δείχνυται πρῶτον, διτὸς ἐστι, διότι τὸ ἀντικείμενον τοῦ νοῦ ἐστιν ἕνδεικόν λόγου· τὸ δὲ διὸ ἐτοι πρῶτον τοῦ νοῦ ἀντικείμενον. 10 Ἡ μεῖνων φανερός, οὐτοὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς μᾶς δυνάμεως δεῖ εἶναι καὶ ἕνδεικόν λόγου. Ἡ ἐλάχιτων δείχνυται διὰ τοῦ Ἀριστοτέλους, λέγοντος τὸ διὸ εἶναι πρῶτον ἀντικείμενον τοῦ νοῦ· καὶ λόγῳ δὲ δείχνυται, διότι, ὡς ὁ Φιλόσοφος λέγει ἐν πρώτῳ τῷ Φυσικῷ, τὸ μάλιστα συγκεχυμένον ἐστὶ προτέρως γνωτόν τοιοῦτον δέ ἐστι τὸ διὸ, διότι πρὸς πλεῖστα ἐκτείνεται. 15

Ἄλλοι δὲ τούτην ὁ Φιλόσοφος ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ τετάρτου f. 48^r τῶν Μετὰ τὰ φυσικά, λέγων τὸ διὸ μὴ εἶναι ἕνδεικόν λόγου πρός τε τὴν οὐσίαν καὶ πρὸς τὸ συμβεβηκότος. λέγει γάρ τὸ διὸ ἀναλογικῶς κατὰ τῆς οὐσίας καὶ τοῦ συμβεβηκότος λέγεσθαι· φασερ γάρ, φησί, τὸ ὑγιεινὸν λέγεται κατὰ τοῦ οὐροῦ καὶ κατὰ τοῦ ζῷου καὶ τοῦ βρώματος ἀναλογικῶς 20 καὶ κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὅστερον, οὗτοι καὶ τὸ διὸ λέγεται κατὰ τῆς οὐσίας καὶ τοῦ συμβεβηκότος ἀναλογικῶς καὶ κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὅστερον. Τὸ δὲ αὐτὸν καὶ Πορφύριος βούλεται, λέγων δὲ, καὶ πάντα τις ὅντα καλέσῃ, διμωνύμως καλέσει, διμωνύμως λέγων τὸ ἀναλογικόν, ἐπει τὸ ἀναλογικόν εἶδός ἐστι τοῦ διμωνύμου. 25

Τοῦτο δὲ καὶ λόγῳ δείχνυται. Εἰ γάρ ὁ τοῦ νοεῖσθαι λόγος ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ὑπάρξεως λαμβάνεται, οὐσίας δὲ καὶ συμβεβηκότος οὐκ ἐστιν ὁ αὐτὸς τῆς ὑπάρξεως τρόπος ἐν τῷ πρώτῳ, οὐδὲ ἄρα ὁ αὐτὸς λόγος ἐστὶν αὐτῷ, καὶ ἐπομένως τὸ διὸ οὐκ ἐστιν ἕνδεικόν λόγου πρὸς ταῦτα.

Τότε πρὸς τὸ ἐπαγείρημα λέγω, διτὸς οὐγχωρεῖ τὸ ἀντικείμενον τοῦ 30 νοῦ εἶναι ἕνδεικόν λόγου· λέγω δὲ εἶναι τὸ διὸ πρῶτον ἀντικείμενον τοῦ νοῦ διπερ ἐστιν ἡ οὐσία, καὶ οὐ τὸ διὸ ἀπλῶς, τὸ κοινὸν οὐσίᾳ καὶ συμβεβηκότι. Πρὸς δὲ τὴν ἀπόδειξιν, ὅπόταν λέγηται τὸ διὸ εἶναι μᾶλλον συγκεχυμένον, φασὶν δὲ τὸ διὸ οὐκ ἐστι συγκεχυμένον μᾶλλον ἡ ἡ οὐσία καὶ τὸ συμβεβηκότος συνημμένως· οὐδὲν γάρ λέγει παρὰ τὴν οὐσίαν καὶ τὸ συμβεβηκότος. 35 Συγχωρῶ τοίνυν τὴν οὐσίαν εἶναι πρῶτον ἀντικείμενον τοῦ νοῦ, ήτις ἐστὶ τὸ μᾶλλον συγκεχυμένον, καὶ ἐστιν ἕνδεικόν λόγου πρὸς τὰ ὑπ' αὐτὴν πάντα.

Ταῦτα μὲν κοινῶς ὑπὸ τῷ ἐξηγητῷ ώς ἐν βραχεῖ λέγεται· ἀλλ' ὁ